

Het fameuze Zuiderparkstadion werd het Kyocera-stadion en heet thans, omdat nu eenmaal niets heilig meer is, het Cars Jeans Stadion.

Lex Schoenmaker

(inmiddels 72 jaar en hét clubicoon van ADO Den Haag) heeft het allemaal overleefd.

Tientallen trainers, drie veranderde clubnamen, vele verschillende directies, wisselende (Chinese) eigenaren en ontelbare lieden die zich via de markante Haagse club wilden profileren.

De dag na de interland Estland-Nederland (0-4) leidt Schoenmaker ons naar zijn eigen kantoor op de eerste verdieping van het mondaine stadion. Het is een ruimte vol tastbare memorabilia. Ingelijste shirts van oud-ADO-spelers Janmaat en Zuiverloon hangen naast het shirt dat Schoenmaker eind jaren '70 droeg als speler van de Amerikaanse voetbalclub Fort Lauderdale Strikers. We zien een juichende Lex Schoenmaker als (nog altijd) all time-Europees topscorer van Feyenoord en uiteraard ontbreken ook de foto's samen met die andere clublegende (tevens zijn voormalige bloedgabbler) Aad Mansveld niet.

Schoenmaker kwam in 1965 als jong ventje van de Haagse amateurvereniging VDS (zijn vader was naast portier bij een gasbedrijf ook voorzitter van dit clubje) naar het ADO van trainer Ernst Happel.

Nu, 54 jaar na dato, is Schoenmaker (na enkele uitstapjes als speler en trainer) nog altijd in dienst van ADO Den Haag. Zelf zegt hij dat hij, ondanks zijn aanwezigheid bij iedere thuis- en uitwedstrijd, geen invloed meer heeft op de verrichtingen van het eerste team. Hij is nu officieel adviseur en clubambassadeur en

hoopt dat zijn in 2021 aflopende contract daarna nog één keer wordt verlengd.

Schoenmaker bevestigt wel zijn rol als cultuurbewaker en benadrukt meer dan eens de essentie van een goede, positieve sfeer binnen een vereniging.

Schoenmaker: 'Naast het optimaal presteren is de humor voor mij altijd belangrijk geweest in de voetbalsport. Zowel in de rol van speler als trainer. Ik ben ook nooit zo'n autoritaire trainer geweest waar je geen dolletje mee kon maken. Zelfspot houdt het allemaal een beetje menselijk.

Toen ik Harry van der Laan, oud-voetballer van FC Den Haag, laatst tegenkwam, begroette ik hem uiteraard met de naam Harry van Basten.

Dat zit zo.

Toen ik trainer was bij ADO, speelden we uit bij PEC Zwolle. Harry van der Laan speelde in de spits. Het stond 2-2 en met nog een minuutje of twintig te spelen wisselde ik Van der Laan.

Harry maakte weliswaar niet veel stampeij, maar hij vond het op z'n zachtst gezegd niet leuk. Na de wedstrijd richtte hij zich tot mij en zei: 'Trainer, ik wil toch nog even wat tegen u zeggen.'

Ik antwoordde: 'Jongen, doe dat. Dat maakt mij niet uit.'

Van der Laan sprak toen de legendarische woorden: 'Joh, je wisselt Van Basten toch ook niet in een wedstrijd?!'

Daar moest ik toen toch zó onbedaarlijk hard om lachen. Uiteraard hebben we daar nu nog de grootste pret over.

VG Visie vroeg aan Lex Schoenmaker of hij, naast het team van ADO waarmee hij in 1968 de KNVB-beker won, nog een (geheel persoonlijk) beste ADO Den Haag-team aller tijden wilde formeren. Enige restrictie: de spelers moesten minstens twee seizoenen in het eerste elftal hebben gespeeld.

Schoenmaker vindt het oprecht leuk om naast zijn 'eigen' ADO-team ook een ADO Den Haag-formatie aller tijden te mogen kiezen, maar hij verontschuldigt zich vooraf meermaals over de in zijn ogen onmogelijke keuzes.

'Je doet met het kiezen van deze namen al snel vele andere goede spelers tekort. Je had in honderd jaar tijd ADO, FC Den Haag en ADO Den Haag. In die periode zijn zoveel goede spelers langsgeslagen.

Mijn zoon Lex Junior is thans scout bij de BVO ADO Den Haag en werkt nauw samen met technisch directeur Jeffrey van As. Hij heeft de afgelopen dagen ook een aantal spelers genoemd die ik per se niet moest vergeten, maar ik kan van een tros bananen maar één banaan plukken. Laat staan van een hele doos of berg...'

KLASSIEKE ADO OPSTELLING

TRAINER: ERNST HAPPEL

Lex Schoenmaker staat zelf uiteraard in de klassieke formatie (met daarin hoofdzakelijk spelers waarmee hij in 1968 de KNVB-beker (2-1 tegen Ajax, met een doelpunt van Schoenmaker) veroverde. En nog enkele persoonlijk door hem toegevoegde 'wisselers'.

Wisselers:

Dick Advocaat, Jan Villerius, Carol Schuurman, Tscheu La Ling, Theo Timmermans

BESTE ADO OPSTELLING ALLERTIJDEN

TRAINER: CO ADRIAANSE

Volgens Lex Schoenmaker het beste team van de overige 114 jaar ADO Den Haag. De gekozen spelers moesten minimaal twee jaar in het eerste elftal van De Residentieclub hebben gespeeld.

Wisselers:

Roland Jansen, Alberto Saavedra, Cor Lems, Roger Albertsen, Romeo Castelen, Santi Kolk

Toen we onder trainer Rob Baan ongeslagen kampioen werden in de eerste divisie, was ik assistent-trainer. Jol kwam toen over van de Engelse club Coventry City en was in die periode de absolute leider in het veld. Immer gezegend met een goed inzicht, technisch zeer vaardig en zowel binnen als buiten het veld een dominant figuur.

Toen Jol nog een jonge speler was, herkende ik niet onmiddellijk een aanstaande trainer in hem.

Over de keeper hoeft Schoenmaker niet lang na te denken.

René Stam kwam van AZ en was jarenlang onomstreden de eerste keeper. Toen we in de eerste divisie speelden was het weliswaar lastig om goede doelverdedigers te vinden, maar hij heeft geloof ik 445 wedstrijden in het eerste team gespeeld!

Als Schoenmaker het toch over keepers heeft, dan confronteren we hem onvermijdelijk nog even met het bekende muziknummer O, o, Den Haag van Harry Klorkestein, waarin oud-keeper Martin van Vianen samen met ploeggenoot Theo van der Burch wordt aangehaald in de regel:

“Lekkâh kankere op Theo van der Burch en die lange Van Vianen, want bij elke lage bal dan dook die eikel er steevast over heen!”

Schoenmaker lachend: ‘Van Vianen was best een aardige keeper. Toen ik net achttien jaar was, mocht ik in de ochtenden met hem trainen. Dat was samen met eerste keeper Ton Thie en onder leiding van trainer Ernst Happel.

Thie was de beste en Van Vianen een hele goede stand-in. Toen Thie kwam, was er voor Vianen geen plek. En over die fameuze frase gesproken:

Ik herinner mij dat Martin tijdens ADO-Ajax werd verrast door Piet Keizer. Keizer schoot, nota bene met zijn rechterbeen, op verdedekte wijze een bal in de korte hoek. Daar had Martin even niet op gerekend. Door dat nummer is hij inmiddels wel een legendarische naam geworden.

Aad Kila kwam als jongetje gelijk vanuit de A1-junioren naar het eerste elftal. In een jaar dat we lange tijd bovenaan stonden in de eredivisie en uiteindelijk derde werden, debuteerde hij tegen voormalig klasbak/ linksbuiten Jørgen Kristensen. Dat deed hij goed en vol overgave. Hij is later naar het middenveld doorgeschoven.

Martin Jol debuteerde bijna gelijktijdig met mij bij ADO. Eerst als rechtsback en later op het middenveld.

Maar ik zag mezelf ook nooit als trainer en heb het toch dertig jaar volgehouden. Wat ik erg leuk vond was dat Martin Jol als aanstormende trainer nog stage bij mij heeft gelopen. Ik was toen trainer bij FC Dordrecht.

Ik heb Jeffrey van As naast Jol geposteed. Van As is mede op mijn advies bij ADO Den Haag komen voetballen. Na een zware blessure bij NAC hebben hoofdtrainer Rinus Israel en ik hem eerst even mee laten trainen. Ik zei toen gelijk: ‘Rinus, iemand met zo’n inzicht, met een uitstekende pass in zijn linkerbeen en met de gave om anderen te inspireren, die hebben wij nodig!’ Van As heeft ons met zijn goede inbreng weer naar de eredivisie gebracht.’

Henny de Romeijn staat bij mij linksback. Ik heb hem ooit van linksbuiten naar linksback getransformeerd. Daar bleek hij precies de ontbrekende schakel voor het team te zijn.

Verdedigend op het middenveld heb ik Tommie van der Leegte. Ik vond hem zelf altijd een geweldige voetballer en nog net iets beter dan bijvoorbeeld Cor Lems. Als trainer hoefde je maar weinig tegen zo iemand te zeggen. Dergelijke spelers begrijpen exact wat je wil.

Ik ben ook stellig van mening dat teveel trainers doorslaan met de hoeveelheid informatie die ze een speler meegeven. Als je nou gisterenavond toch Frenkie de Jong zag spelen. Die jongen gooide alle remmen los. Als trainer moet je zo min mogelijk tegen zo’n speler zeggen. Dat leidt alleen maar af. Als je een dergelijk type gaat corrigeren, dan denkt de speler: ‘Moet ik nu wel of geen passeerbewegingen maken?’ Je legt hem zo dus overbodige beperkingen op!

Roy Stroeve griste ik als hoofdtrainer eigenlijk net voor de klauwen van Gert-Jan Verbeek (destijds trainer van Heracles) weg. Mede omdat de combinatie FC Den Haag en het Zuiderpark in die periode een bepaald imago had opgebouwd, wilde niet iedereen bij ons komen voetballen. Stroeve aarzelde aanvankelijk ook, maar eenmaal in Den Haag was hij razendsnel om.

Stroeve heeft het uitstekend gedaan. Omdat hij

telkens langs de flank denderde en op het juiste moment voorin opdook, was hij bijzonder lastig te verdedigen. Een gentleman voor het voetbal.

Heini Otto was een alleskunner. Hij speelde centraal achterin, maar ook (bijvoorbeeld als piek in de beroemde kerstboom van Adriaanse) als centrumspits. Otto bracht als speler die typische Amsterdamse flair mee.

Laurent Delorge vond ik een uitstekende voetballer die op beide flanken uit de voeten kon. Ik ben in die periode individueel veel met hem bezig geweest. Ondanks dat ADO Den Haag dat seizoen degradeerde, verdiende die jongen een transfer naar Ajax. Dan moet je toch wel wat kunnen.

We hebben in Den Haag bijna altijd de beschikking gehad over prima rechtsbuitens. Tscheu La Ling (nog altijd een goede vriend van mij) speelde hier net niet lang genoeg om hem in het beste elftal op te nemen. Daarnaast had je spelers als Harry Heijnen en Romeo Castelen.

Ik was zelf zeer gecharmeerd van Jeffrey Talan. Talan kon iemand drie keer passeren om hem daarna nóg een keer voorbij te gaan. Een prachtige techniek. Ik voorspelde al in 1993 dat hij Oranje zou halen en dat is ook gebeurd.

Met spits Remco Boere heb ik altijd een goede band gehad. Hij leek qua lengte wel een beetje op mij. Hij was technisch sterk, had een aardige kegel in huis en scoorde gemakkelijk. Een spits waar ADO veel plezier aan heeft gehad.

Ondanks dat Co Adriaanse hier is ontslagen, kies ik als beste trainer toch voor hem. Hij lag goed bij FC Den Haag en presteerde aanvankelijk ver boven verwachting. Het probleem van Adriaanse is en blijft dat hij een controlfreak is die teveel zijn stempel op het geheel wil drukken. Dan is er al snel sprake van een uiterste houdbaarheidsdatum.

Ik was zelf wat lossier en gemakkelijker in de omgang met spelers, maar ik besef wel dat met de komst van het grote geld en de invloed van de sociale media, die een trainer of speler bij iedere misstap binnen of buiten het veld zomaar aan de schandpaal kunnen nagelen, het voor trainers steeds moeilijker wordt om alles en iedereen binnen een club volledig onder controle te houden.

Lex Schoenmaker (zijn bijnaam was vroeger ‘Sexy Lexie’, maar ondertussen is hij al sinds 1971 met dezelfde vrouw getrouwd) is zowel als speler, scout (bij het Oranje van Rinus Michels tijdens het EK-1992 in Zweden), clubman, hoofdtrainer als assistent-trainer (onder anderen van Rinus Israël en Willem van Hanegem) altijd een loyale ‘teamspeler’ geweest. Willem van Hanegem, oud-teamgenoot bij Feyenoord,

omschrijft de voetballer **Lex Schoenmaker** niet alleen als een koele afmaker voor de goal, maar ook als een zeer moeilijk te bespelen spits: ‘Iedere voorstopper had er een bloedhekel aan om tegen Lex te spelen, omdat hij simpelweg nooit een bal aannam, maar keer op keer de bal kaatste en wegdraaide. Die stoppers konden dus nooit het duel met hem aangaan.’

Schoenmaker knikt instemmend: ‘Dat is ook iets wat ik mezelf heb aangeleerd. Normaal word je pas als oudere speler meer teamspeler dan individualist, maar toen ik als bleu jochie naar Feyenoord ging, moest ik het op de training echt niet in m’n hoofd halen om gasten als Laseroms of Israël te willen passeren, want dan werd je onverbiddelijk het hek over geschopt. Zo leerde ik al gauw om vooral slim te spelen.

Mijn specifieke kwaliteit om, eenmaal voor de goal, altijd rustig te blijven en zeer gemakkelijk te scoren, droeg wel bij tot een snelle acceptatie van al die gereputeerde spelers in De Kuip.’

TEN SLOTTE: **Lex Schoenmaker** over Den Haag, zijn stad. ‘Den Haag is een mooie stad geworden, maar ze willen net als Amsterdam al het verkeer uit de binnenstad bannen. Het wordt zo steeds moeilijker om daar te komen.

Met het openbaar vervoer kost het ongelooflijk veel tijd om van buiten de stad naar het centrum te gaan. Daarnaast is Den Haag in de loop der jaren veel mooie/culturele visitekaartjes kwijtgeraakt. Zo is het North Sea Jazzfestival bijvoorbeeld (**Schoenmaker** staat, mede door zijn medewerking aan lokale radioprogramma’s, in Den Haag en omgeving alom bekend als een fervent muzikliefhebber) naar Rotterdam gegaan. Richard de Mos, een politicus van de PVV, wil dat soort evenementen weer allemaal terughalen.

Ik vind Scheveningen erg mooi geworden en Den Haag bruist. Een kop koffie drink ik hier dagelijks op het stadion, maar voor een echt nostalgisch bakkie ga ik naar Florencia om daar een koffie verkeerd te halen.

Je hebt in het huidige Den Haag qua uit eten gaan enorm veel keuze. Ik kies er zelf regelmatig voor om bij mijn goede vriend Harry Ballemaker, onder andere de uitbater van grand café De Halve Maan, een hapje te gaan eten. ■

